

IDP6 - Nederlands dictee en taalbeschouwing - Analysedocument

In dit document vind je de opgaven en antwoorden op de toets, gekoppeld aan de leerplandoelen. Deze toets werd voor de eerste keer grootschalig afgenomen in 2022. In dit analysedocument worden per opgave de Vlaamse resultaten voorgesteld van die eerste afname.

In 2025 is deze toets opgenomen in het kwaliteitsplatform. In het interactieve analyserapport worden de resultaten van je school vergeleken met de resultaten van de afname van 2025.

Generieke doelen:

TOtn1 Nadenken over taalgebruik en de belangrijkste factoren van een communicatieve situatie. Daarbij taalbeschouwelijke termen gebruiken.

TOtn2 Nadenken over de belangrijkste aspecten van het taalsysteem. Daarbij taalbeschouwelijke termen gebruiken

Dictee: STENEN SPELEN VERSTOPPERTJE

Een vader uit de Amerikaanse staat Michigan heeft een leuk spelletje bedacht met stenen. Samen met zijn kinderen verfde hij gekke bekken op keitjes. Die verborgen ze vervolgens in de buurt.

Elke schilder had een eigen kleur verf. Vader Aaron gebruikte geel, Elijah had groen gekozen, en Isaac schilderde met blauw. Ook de meisjes konden hun lievelingskleur kiezen: de stenen van Maggie waren rood, Evies monsters paars, Lily's steentjes waren roze en Grace schilderde met oranje.

Verstoppertje

In een jaar tijd heeft de familie samen duizend stenen een gezicht gegeven. Van elk hoofd zijn er nu twee. Vijfhonderd stenen liggen in een kindertentoonstelling in Grand Rapids, de andere helft is verstopt in de omgeving.

Op zoek

Na een bezoek aan de tentoonstelling wordt een bezoeker naar buiten geleid. Ook buurtbewoners gaan rond het museum op zoek. De foto's van de gevonden stenen kunnen ze onmiddellijk delen op Instagram of Twitter met #RockAroundGR.

De zoektocht doet hen op een totaal andere manier kijken naar de buurt!

Doetje!

Wil je ook een actief kunstwerk maken in de vakantie? Laat je inspireren door de ideeën van vader Aaron en ga als volgt te werk:

- Zoek een compagnon die met jou een gezamenlijk kunstwerk wil maken.
- Ga op zoek naar zo veel / zoveel mogelijk stenen.
- Maak paren: selecteer twee stenen met eenzelfde vorm.
- Laat ieder een grondkleur kiezen: wie neemt blauw? Wie oranje?
- Beslis over een thema: willen jullie vogels, bloemen, auto's schilderen?
- Maak dezelfde tekening op elke steen van het paar.
- Maak jullie eigen tentoonstelling met uit elk paar een steen.
- Verstopt de andere stenen in de buurt.
- Maak promotie.

Nu kan de speurtocht beginnen!

Nr	Woord	Omschrijving moeilijkheden
1	Amerikaanse	hoofdletter in aardrijkskundige namen en afleidingen ervan
2	verfde	werkwoordsvorm waarbij de gebruikelijke spellingsregels worden toegepast
3	familie	ongedekte klinker in open lettergreep
4	gezicht	woorden op -cht of -gt doffe klinker -e- in voorvoegsel
5	wordt	persoonsvorm in de tegenwoordige tijd met hoorbare -t achteraan geschreven als -dt
6	geleid	werkwoordsvorm met hoorbare -t die geen persoonsvorm is
7	museum	klinkeropeenvolging -eum en -ium
8	foto's	hulpteken 'apostrof' kennen en gebruiken
9	onmiddellijk	verdubbeling van medeklinker woorden met doffe klinker in woorden op -(e)lijk(e)
10	zoektocht	woorden op -cht of -gt
11	totaal	meerlettergrepig woord met ongedekte klinker in open lettergreep
12	actief	medeklinker -c die anders wordt uitgesproken
13	ideeën	hulpteken 'trema' kennen en gebruiken
14	compagnon	medeklinker -c die anders wordt uitgesproken medeklinkers in vreemde woorden -gn
15	gezamenlijk	frequent woord met medeklinker die niet wordt uitgesproken, maar wel wordt geschreven
16	Ga op zoek naar zo veel/ zoveel mogelijk stenen.	hoofdletter bij het eerste woord van de zin leesteken 'punt' efficiënt gebruiken
17	selecteer	werkwoordsvorm waarbij de gebruikelijke spellingsregels worden toegepast medeklinker -c die anders wordt uitgesproken
18	thema	frequent woord met medeklinker die niet wordt uitgesproken, maar wel wordt geschreven
19	promotie	medeklinker -t die anders worden uitgesproken
20	Nu kan de speurtocht beginnen!	hoofdletter bij het eerste woord van de zin leesteken 'uitroepteken' efficiënt gebruiken

Aantal woorden goed	%
20	2
19	8
18	13
17	17
16	17
15	13
14	9
13	5
12	3
11	2
10	1
9 - 0	10

Taalbeschouwing

Deel 1: Lees in de bronnenfolder de tekst over 'Slimme tatoeages'.
Beantwoord de volgende vragen bij de tekst.

1. Ga op zoek in de tekst. In de eerste alinea lees je de zin 'Ze zijn nuttig'.

Waarover gaat het hier? Naar wie of wat verwijst 'Ze'?

	%	% Vl.	
A. onderzoekers		6	
B. tatoeages		88	
C. studenten		2	
D. bio sensoren		3	
Geen antwoord		1	

2. Onderstreep in deze zin een bijvoeglijk naamwoord.

Voor de **slimme** tattoo's gebruiken ze een **speciale** vloeistof met bio-sensoren.

	%	% Vl.	
Correct		85	
Fout		15	
Geen antwoord		0	

3. Onderstreep in deze zin een werkwoord.

Jammer genoeg **is** de uitvinding nog niet helemaal klaar.

	%	% Vl.	
Correct		58	
Fout		42	
Geen antwoord		0	

4. Onderstreep in deze zin een lidwoord.

Hoe verandert **de** tattoo en wat betekent dat?

	%	% Vl.	
Correct		88	
Fout		12	
Geen antwoord		0	

5. Onderstreep in deze zin een zelfstandig naamwoord.

Of laat groene **inkt** zien dat iemand uitgedroogd is.

	%	% Vl.	
Correct		58	
Fout		42	
Geen antwoord		0	

6. **Onderstreep in deze zin een infinitief.**

Deze tatoeage-inkt kan van kleur **veranderen**.

	%	% Vl.	
Correct		77	
Fout		23	
Geen antwoord		0	

7. **Onderstreep in deze zin een samenstelling.**

Of meldt aan iemand met **suikerziekte** dat zijn **bloedsuikerspiegel** stijgt.

	%	% Vl.	
Correct		96	
Fout		4	
Geen antwoord		0	

8. **Onderstreep in deze zin een afleiding.**

Aan een universiteit in de Verenigde Staten hebben twee studenten een speciale **uitvinding** gedaan.

	%	% Vl.	
Correct		20	
Fout		80	
Geen antwoord		0	

9. In de tekst 'Slimme tatoeages' staan verschillende uitspraken.

Tatoeages lijken soms wel kunstwerken.

Aan een universiteit in de Verenigde Staten hebben twee studenten een speciale uitvinding gedaan.

Eerst krijg je inkt in je huid.

Zijn deze uitspraken feiten of meningen?

Schrijf de letters in de juiste kolom.

Feit	Mening
B en C	A

	%	% Vl.	
Correct		84	
Fout		16	
Geen antwoord		0	

Deel 2: Lees in de bronnenfolder de tekst ‘Trompe l’oeil’.
Beantwoord de volgende vragen bij de tekst.

10. ‘Trompe-l’oeil’ is een moeilijk woord. Een woordenboek kan helpen om de verklaring te vinden. In welke volgorde staan deze woorden in een woordenboek?

- A. treuzelen
- B. trucage
- C. talent
- D. trompe-l’oeil
- E. triomf

Schrijf de letters in de juiste volgorde zodat de woorden alfabetisch gerangschikt worden.

C	A	E	D	B
----------	----------	----------	----------	----------

	%	% Vl.	
Correct		85	
Fout		15	
Geen antwoord		0	

11. Vaak vind je in het woordenboek verschillende betekenissen voor een woord.

a. Welke betekenis van het woord ‘PERSPECTIEF’ past in deze zin?

Met 3D-perspectief kun je ook spelen, waardoor je ogen diepte zien die er niet is.

- A. **de kunst om voorwerpen af te beelden**
- B. mening, oordeel

b. Welke betekenis van het woord ‘TONEEL’ past in deze zin?

Ook op toneel zie je vaak trompe-l’oeils als achtergrond.

- A. **podium in een theaterzaal**
- B. aanstellerij, komedie, doen alsof

	%	% Vl.	
Correct		57	
Fout		43	
Geen antwoord		0	

12. Trompe-l'oeil is een Frans woord. In het Nederlands kan je ook 'gezichtsbedrog' gebruiken. Een schrijver kan kiezen om het Franse of het Nederlandse woord te gebruiken. Beide hebben voordelen.

Welk voordeel heeft elk woord? Schrijf de letters in de kolom bij het juiste woord.

- A. Deze term verwijst duidelijk naar deze speciale kunstwerken.
 B. Deze term wordt door sprekers van het Nederlands goed begrepen.
 C. Deze term wordt in verschillende talen begrepen.

trompe-l'oeil	gezichtsbedrog
A en C	B

	%	% VI.	
Correct		63	
Fout		37	
Geen antwoord		0	

13. Wat is de bedoeling van de tekst 'Trompe-l'oeil'?

	%	% VI.	
A. De lezer informatie geven.		72	
B. De lezer aansporen om iets te doen.		16	
C. De lezer een vraag stellen.		6	
D. De lezer aan het lachen brengen.		4	
Geen antwoord		2	

Deel 3: Lees in de bronnenfolder de twitterboodschap van Meredith Frost.
 Beantwoord enkele vragen over deze boodschap die ze heeft gepost.

14. Onderstreep in deze zin de persoonsvorm.

Daardoor **zouden** auto's vertragen.

	%	% VI.	
Correct		75	
Fout		25	
Geen antwoord		0	

15. Onderstreep in deze zin het onderwerp.

Dit speciale 3D-schilderij brengt een autobestuurder in de war.

	%	% VI.	
Correct		46	
Fout		54	
Geen antwoord		0	

16. Welke ja-nee vraag kan je maken met deze zin?

In India werkt men op een bijzondere manier aan veiligheid.

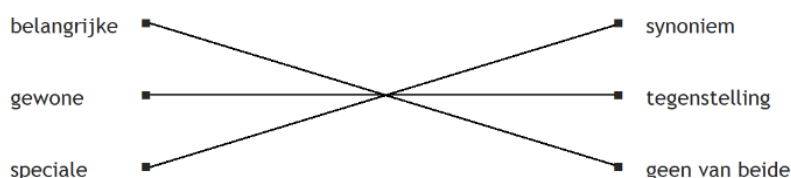
Noteer hier de ja-nee vraag.

- Werkt men in India op een bijzondere manier aan veiligheid?
- Werkt men op een bijzondere manier aan veiligheid in India?
- Werkt men aan veiligheid op een bijzondere manier in India?
- Werkt men in India aan veiligheid op een bijzondere manier?

	%	% VI.	
Correct		74	
Fout		26	
Geen antwoord		0	

17. Je kunt de boodschap van Meredith Frost veranderen door synoniemen en tegenstellingen te gebruiken. We zochten naar synoniemen en tegenstellingen voor *bijzonder*.
In India werkt men op een *bijzondere* manier aan verkeersveiligheid.

Verbind elk woord met de juiste kolom.

	%	% VI.	
Correct		59	
Fout		41	
Geen antwoord		0	

18. Daardoor zouden auto's *vertragen*. Geef een tegenstelling voor 'vertragen'.

Versnellen, vlugger rijden, rapper rijden

	%	% VI.	
Correct		66	
Fout		34	
Geen antwoord		0	

19. Meredith vergat een leesteken te schrijven achter de volgende zin. Ze wil aangeven dat ze erg verbaasd is over wat ze ziet.

Met een 3D-schilderij als verkeersvertrager

Welk leesteken kan ze dan best op het einde van de zin schrijven?

	%	% VI.	
A. ! een uitroepteken		28	
B. . een punt		46	
C. ? een vraagteken		17	
D. : een dubbele punt		7	
Geen antwoord		2	